

Агоп Мелконян

Звездичката и звездата

Аз, докторе, обичам да съчинявам истории. Шантави истории. В тях всичко трябва да е невъзможно и непредставимо. И колкото са пошантави, толкова повече ги обичам. Може да се каже, че съм машина за измисляне на шантави истории.

От дете съм такъв. Едва бях проговорил, и вече с леки стъпки нагазих в невъзможното. Изглежда мозъкът ми е устроен по този начин. Ако ме питаш какво съм правил днес, не мога да ти го разкажа, защото е представимо. Отидох с автобуса на работа... Аз съм бояджия в един автосервиз... Боядисах една кола в синьо... не, в червено... не, в бяло. И тогава дойде собственикът... Това е. Ужасно, нали? Може да се случи с всеки.

А в моите истории е съвсем едно такова, което не може да се случи с всеки. Както си седя – и хоп, в главата ми започва да се върти на бавни обороти една история, която не може да се случи с всеки. Една история, която може да се случи само с мен. Не защото искам да ми се случи – не. Не защото мозъкът ми се прозява от скука – не, бояджийската работа е сложна. А сигурно защото така първерзно е оплетен.

Казах ли ти, че историите измислям още от дете? Добре. А казах ли ти, че го правя само в петък вечер? Това също не го разбирам, докторе – само в петък вечер. Винаги и само, само и винаги. Опъвам се назад в леглото и гледам нагоре закованите една до друга дъски. Тъмнокафявите чепове по тях. Прилежно наредените като войничета главички на гвоздеите. Светложълтото лаково покритие.

И точно тогава в стаята ми влиза светулката. Не, не насекомото, докторе, а нещо светло, които кръжи в пространството и изпълва душата ми с възторг. Остава една тънка и къса следа подире си, като шлейф на младоженка. В полета на тази светулка има нещо грациозно – описва такива криволици, каквито в реалността ги няма. Каквито в реалността могат да бъдат само мираж, само видение или само измислица.

И точно тогава шантавата история ми идва в главата, в същия миг. Идва като плесница. Влиза вътре като разбеснял се езекутор с кални ботуши и камшик. Разбутва всичко останало и се настанява на трона. Всички други истории се дръпват встрани, размахали ветрила, сторват й път, а шантавата върви гордо, наперено, като че ли главата ми е създадена специално за нея. Като че ли точно тази история трябва да се настани в точно тази глава.

Та исках да ти кажа, докторе, че двете винаги идват заедно – светулката и историята. Така е от памтивека. Самите истории няма да ти ги разказвам; ако го направя, ще ме помислиш за луд.

А аз всъщност исках да ти кажа нещо съвсем друго. В събота следобед разказвах моите истории на мама. Поукрасявах ги малко, слагях им, както се казва, орнаменти и финтифлюшки, за да станат още по-непредставими. Защото светулката не ми достигаше; исках още и още лудост в тях, още размах на крилето, още висина... Светулката стигаше само до покрива, пък аз исках да изляза навън и да отида до високото, до облаците, до още по-горе.

Имахме си ритуал. В събота следобед аз отивах при мама и ѝ казвах:

– Да ти разкажа ли моята нова история?

По-точно, ритуалът започваше тогава. Мама мълчаливо отиваше в нейната стая да се преоблече – слагаше официалната си пола от черно гладко кадифе и бялата бродирана блуза. Никога не изслушваше моите истории с домашни дрехи, сигурно ги смяташе за празник. Провесваше на ушите си сребърните си обици и старателно пригладваше косата си. Обувки с тънки токчета, старателно дръпнати чорапи... Това вече са подробности.

Тогава аз сядам срещу нея и започвам да разказвам историята. А тя ме гледа, както бедуин гледа извор в средата на пустинята – с неверие. С дълбоко подозрение. С усещането, че всичко това не може да е истина, не може да е продукт на мозъка, не може да влезе в главичката на едно дете...

И така много години, докторе, много. Тя не ходеше по балове и вечеринки, беше една потопена в скръб вдовица, и съботните следобеди бяха единственият повод да облече полата от черно кадифе. Тогава ставаше друга, различна. Иначе все беше или в конци – шиеше дрехи на съседите за някоя пара, или в брашно – сама правеше хляба за по-евтино... А когато аз ѝ разказвах историите, лицето ѝ се променяше, чертите ставаха други, удължаваха се някак и заприличваше на онази жена от иконите. Имам предвид Божията Майка. Заприличваше на нея, честна дума. И скръстваше ръце така, сякаш държи в ръцете си бебе.

Но няма защо да ти разказвам всичко това, докторе. Ти знаеш, че всяка майка така или иначе прилича на Божията Майка. По това те си приличат: всички майки приличат на Божията Майка. В тях има много кротост и много святост.

Аз ѝ разказвах историите си, а тя ги поглъщаше, както земята есенес поглъща дъжда. Понякога очите ѝ се разширяваха, ставаха дълбоки и изумени, а като свърша, все казваше:

– Господи, Хари, как ти идват на ума такива луди неща!

Всеки път ми казваше това. Всеки път едно и също.

Не, само веднъж направи изключение. Когато аз ѝ разказах за... Една много особена история, докторе. Пак светулката ми я разказа. Бях още дете. За една красива жена, която била женена за дърводелец. Била чиста жена, непорочна, затова Бог решил да я направи майка на земното си дете. Бог искал да дойде при хората, но тъй като не може да дойде като стар, не е нормално, решил да приеме образа на бебе. И тогава пратил ангел при тая жена да я извести, че ще се появи на тоя свят чрез нея, посредством нея. Че тя ще го роди, а той ще пожертва тяло и душа за спасението на хората от злото...

Тогава мама се развика, заудря с юмруци, заблъска крака:

– Лъжеш, Хари! Ти си лъжец! Не ти си измислил тази история. Тази история е вече измислена. Значи ти ме лъжеш, значи ти всяка седмица ме лъжеш! Четеш чужди истории, пък ги разказваш като свои.

Такива неща, докторе. Край, нашият съботен ритуал пропадна. Тя никога повече не сложи черната си кадифена пола с бялата дантелена блуза. Никога повече. Винаги ме гледаше с подозрение, винаги като крадец. Когато се появявах пред очите ѝ, тя ги извърщаше нагоре, към небето, и устните ѝ мълвяха нещо, което така и не разбрах.

И се поболя. Легна и повече не стана. С всеки изминат ден ставаше бледа и прозрачна, като стоял дълго на слънцето пергамент. Очите ѝ ставаха все по-едри, заеха една трета от лицето ѝ, устните ѝ съвсем се заличиха, като изтрити, а телцето ѝ ставаше мъничко, мъничко, като на момиченце...

Една вечер ме повика с поглед. Вече беше само очи върху едно прозрачно лице като завършек на едно несъществуващо тяло.

– Ти тогава ме излъга. Нали ме излъга, Хари?

И толкоз. И край. И свършек. Въздъхна и си отиде. Отиде си от този свят, докторе, убедена, че онази история не е била моя история. Няма по-голямо наказание от това, повярвай ми. Носиш си го като белег върху челото. Имаш чувството, че всеки срещнат те сочи с ръка: „Този излъга майка си!“

Както и да е. Когато душите ни се срещнат, ще ѝ кажа истината. А душите ни непременно ще се срещнат – знам това. Дали ще отида в рай, дали ще отида в ада, няма значение – душата на мама ще потърси моята душа. Където и да съм, ще ме потърси. Това е мама.

После я погребяхме. Аз все още не разбирах, че смъртта е нещо необратимо. Децата не го разбират. За децата всичко е напред, значи всичко може да се повтори. Дори животът.

А когато се прибрах, намерих в стаята си една кутийка. Тогава, докторе, продаваха играчките старателно опаковани. Тази картонена кутийка обаче нямаше надпис. Нищо не пишеше на нея, нищо. Затова реших да я отворя. Да си виждал дете, което не отваря кутийка, когато на нея не пише нищо?

И сега какво да ти кажа. Играчка като играчка. Едни такива малки фигурки. Неподвижни фигурки. Нещо като ясла за овце. Мъж, приклекнал до коленете на жена си, възрастен мъж. А жената с бебе в ръце. Хрисимо дете. С много нежна глава, а около главата жълто сияние. Някъде встрани – трима старци. Брадати, с дълги ямурлуци, сякаш пастири.

Казах си: „Сигурно мама е скрила кутийката, за да ми я подари за рождения ден“. Бях сигурен, че е сбрала пари и ми е купила подаръка предварително. Всички майки правят така, знаеш го. Имам предвид бедните майки.

Но дойде петък вечер. И тогава, докторе... Тогава фигурките се раздвижиха. Честна дума, като истински. Майката придърпа бебето до гърдата си и бебето започна да суче. Старият белобрад мъж я галеше по коленете. А тримата старци с ямурлуците започнаха да се кланят – един подир друг, ниско, доземи.

Аз не разбирах тази играчка. Стори ми се твърде странна за дете. Бях само десетгодишен. А всичко това оживя пред очите ми – сякаш някой предварително беше навил невидимата пружина, после сам беше натиснал бутончето. Но когато се размърдаха, с мен се случи нещо. Усетих същото издигане. По някакъв странен начин този път най-после успях да изляза от таванската стаичка. Искам да кажа – да се издигна над прилежно наредените дъски с техните чепове и гвоздеи, над лакираните дъски, над капандурата и да тръгна към небето. Аз, докторе, отивах към небето!

И тогава видях моята светулка. Беше над играчката, но този път като звезда, като малка опашата звезда. Тримата брадати мъже гледаха към нея, аз също гледах. А опашатата звездичка се движеше бавно, но величествено – като знак, като известие, като предзнаменование...

И оттогава – всеки петък. Хвърлям мръсната си престилка от сервиза, хващам автобуса и се връщам вкъщи. Там все е неразтребено, все има залци по масата и покривката е в петна. Не можах да си намеря жена, сам съм. Навивам пружинката и натискам бутончето. И фигурките се размърдват. И всичко се повтаря отново и отново. Жената пак започва да кърми бебето, мъжът ѝ пак я гали по коляното, тримата старци пак се

покланят. И пак се появява звездичката. Малката опашата звездичка, която сякаш носи вест.

Но оттогава не мога да измислям истории. Все се чувствам виновен пред мама. Струва ми се, че това е онази история, която не бях измислил аз.

Защото, ще ти призная нещо, докторе – струва ми се, че тази история изобщо не е измислена.

КРАЙ

© Агоп Мелконян

Источник: <http://sfbg.us>

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/7>]